

Kaupunginhallitus

Pöytäkirja

Aika 13.05.2024 15:30 - 19:12

Paikka Kaupungintalo, kaupunginhallituksen sali

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Osallistujat	Hildén Sirkku	puheenjohtaja	
	Aaltonen Kalle	I varapuheenjohtaja	poissa esteellisenä § 199 käsittelyn ajan.
	Ratia Jorma	II varapuheenjohtaja	
	Putula Toni	III varapuheenjohtaja	Teams-etäyhteys
	Lampinen Minna	jäsen	
	Nieminen Erkki	jäsen	
	Rantanen Ida	jäsen	
	Nieminen Mira	jäsen	poissa esteellisenä § 195 käsittelyn aikana.
	Kaikkonen Jouni	jäsen	poissa esteellisenä § 198 käsittelyn aikana.
	Rissanen Jari	varajäsen	
	Rostedt Juha	kaupunginvaltuuston puheenjohtaja	
	Falk Sonja	kaupunginvaltuuston I varapuheenjohtaja	Teams-etäyhteys klo 18:00 alkaen. poissa esteellisenä § 199 käsittelyn ajan.
	Lehto Rami	kaupunginvaltuuston II varapuheenjohtaja	
	Komu Pekka	kaupunginvaltuuston III varapuheenjohtaja	

Kyynäräinen Niko	kaupunginjohtaja, esittelijä	
Alho Olli	kaupunkikehitysjohtaja	
Alm Sari	konsernipalvelujohtaja	
Granqvist Tiina	sivistysjohtaja	
Virkkunen Pekka	lakiasiainjohtaja	
Hämäläinen Veera	viestintäjohtaja	
Mörsky Tiina	talousjohtaja	asiantuntijaesittelyt: § 195 klo 16.18-17.15 ja talouden kehys 2025 - lähetekeskustelu klo 17.25–17.55. Puhe- ja läsnäolo-oikeus myönnettiin koko kokouksen ajaksi.
Haikarainen Jouni	toimitusjohtaja, Lahti Energia Oy	asiantuntijaesittely § 196 klo 15.35-16.18
Valtavaara Anu	hallintojohtaja, pöytäkirjanpitäjä	
Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Poissa	Talja Martti	jäsen

Kaupunginhallituksen puolesta

Sirkku Hildén

Anu Valtavaara

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Toni Putula

Erkki Nieminen

Pöytäkirja on ollut nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa
<http://www.lahti.fi> 21.05.2024

Anu Valtavaara
hallintojohtaja

§	Otsikko	Sivu
§ 184	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	5
§ 185	Pöytäkirjan tarkastajat	6
§ 186	Konsernipalvelut, rahoituspalvelujen kassaraportti	7
§ 187	Tiedote jaostojen asioista	8
§ 188	Pöydältä: Äänestysaluejaon muuttaminen Lahden kaupungissa KV	9
§ 189	Muutoksia vuoden 2024 europarlamenttivaalien vaalilautakunnissa ja vaalitoimikunnissa	15
§ 190	Lahden keskustavisio 2040 KV	17
§ 191	Nastolan virastotalokiinteistö Oy:n asettaminen selvitystilaan	35
§ 192	Talouden ja toiminnan seurantaraportti 1.1. - 31.3.2024 KV	37
§ 193	Konsernihallinnon palvelualueen seurantaraportti 1.1.-31.3.2024	39
§ 194	Uuden talouden tasapaino-ohjelman ohjausryhmän raportti näkemyksestään kaupungin talouden tasapainottamiseksi KV	41
§ 195	Lahden kaupungin uusi toiminnan ja talouden tasapaino-ohjelma 2024-2027 KV	46
§ 196	Asemakaavan muutosehdotus A-2840, Kukkastie kaduksi, Nastola KV	52
§ 197	Koko Lahti Oy:n asettaminen selvitystilaan.	56
§ 198	Tiedoksi merkittävät asiat	58
§ 199	Lahden kaupungin lausunto valtiovarainministeriön lausuntopyyntöön Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän jäsenkuntien oikaisuvaatimukset vuoden 2024 kunnan peruspalvelujen valtionosuuspäätöksistä	60

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 13

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 13.05.2024

§ 184

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja
Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 13.05.2024

nro 13

§ 185

Pöytäkirjan tarkastajat

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin kaupunginhallituksen III varapuheenjohtaja Toni Putula ja jäsen Erkki Nieminen.

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 13

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 13.05.2024

§ 186

Konsernipalvelut, rahoituspalvelujen kassaraportti

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedokseen.

Perusteluosa

-

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 13

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 13.05.2024

§ 187

Tiedote jaostojen asioista

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Merkitään tiedoksi konserni- ja tilajaoston puheenjohtajan Jorma Ratian ja elinvoima- ja työllisyysjaoston puheenjohtajan Toni Putulan tiedote jaostojen asioista.

Perusteluosa

-

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 13

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 13.05.2024

§ 188

Pöydältä: Äänestysaluejaon muuttaminen Lahden kaupungissa KV

2866/00.00.00.00/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Keskusvaalilautakunnan sihteerin Sini Sulka, p. 044 482 6810

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä kaupunginhallituksen esityksen äänestysaluejaon muutoksista siten, että Lahdessa on 1.1.2025 alkaen liitteen mukaisesti 23 äänestysaluetta.

Samalla kaupunginvaltuusto päättää, että ne henkilöt, joita ei ole väestötietojärjestelmässä merkitty minkään kiinteistön kohdalle, kuuluvat äänestysalue 001:n eli Keski-Lahden äänestysalueeseen.”

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 29.04.2024

§ 171

Päätös

Kaupunginhallitus jätti asian pöydälle.

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 13

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä kaupunginhallituksen esityksen äänestysaluejaon muutoksista siten, että Lahdessa on 1.1.2025 alkaen liitteen mukaisesti 23 äänestysaluetta.

Samalla kaupunginvaltuusto päättää, että ne henkilöt, joita ei ole väestötietojärjestelmässä merkitty minkään kiinteistön kohdalle, kuuluvat äänestysalue 001:n eli Keski-Lahden äänestysalueeseen.”

Käsittely

Asian käsittelyn yhteydessä kaupunginhallitus päätti yksimielisesti jättää asian pöydälle.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Keskusvaalilautakunta, 18.04.2024

§ 26

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Keskusvaalilautakunnan sihteeri Sini Sulka

Päätösehdotus

Keskusvaalilautakunta esittää, että kaupunginhallitus tekee valtuustolle seuraavan esityksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä kaupunginhallituksen esityksen äänestysaluejaon muutoksista siten, että Lahdessa on 1.1.2025 alkaen liitteen mukaisesti 23 äänestysaluetta.

Samalla kaupunginvaltuusto päättää, että ne henkilöt, joita ei ole väestötietojärjestelmässä merkitty minkään kiinteistön kohdalle, kuuluvat äänestysalue 001:n eli Keski-Lahden äänestysalueeseen.”

Perusteluosa

Vaalilain 8 §:n mukaan *Äänestysalueena* on kunta, jollei sitä ole tarpeen jakaa useampaan äänestysalueeseen. Äänestysalueista päättää valtuusto. Päätöstä tehtäessä on otettava huomioon seuraavan kalenterivuoden alusta voimaan tulevat kuntajaon muutokset. Valtuuston on myös määrättävä, mihin äänestysalueeseen kuuluvat ne henkilöt, joita ei ole väestötietojärjestelmässä merkitty minkään kiinteistön kohdalle.

Päätös äänestysalueista tulee voimaan kalenterivuoden alussa, jos se on tehty ja siitä on ilmoitettu Digi- ja väestötietovirastolle sen määräämällä tavalla viimeistään voimaantuloa edeltävän vuoden elokuussa.

Jos päätös kuntajaon muuttamisesta on tehty äänestysalueista tehdyn päätöksen jälkeen, valtuuston tai, jos muutoksesta on päättänyt ministeriö, kunnanhallituksen on viipymättä tarkistettava äänestysaluejako.

Äänestysalueista tehtyä päätöstä, josta on ilmoitettu Digi- ja väestötietovirastolle, noudatetaan hallinto-oikeudelle tehdystä valituksesta huolimatta, kunnes valitusasia on ratkaistu, jollei hallinto-oikeus toisin määrää. Hallinto-oikeuden valituksesta antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Äänestysaluejakoa on muutettu Lahdessa viimeksi vuonna 2016, kun Lahden ja Nastolan yhdistymishallitus päätti (15.6.2015 § 60), että Lahden kaupungissa on 1.1.2016 alkaen voimassa 32 äänestysaluetta. Äänestysaluejako suoritettiin tässä vaiheessa vain numeroimalla molemmissa kunnissa voimassa olleet äänestysalueet uudelleen (Lahti 24 + Nastola 8). Tämän jälkeen Nastonharjun äänestysalueet yhdistettiin yhdeksi äänestysalueeksi, jolloin äänestysalueiden määräksi tuli 31.

Vuoden 2024 presidentinvaaleissa Lahdessa oli yhteensä 99 920 äänioikeutettua. Äänioikeutettujen määrä ei nykyisellä äänestysaluejaolla jakaudu tasaisesti, sillä pienimmällä äänestysalueella (025 Pyhtäntaka) äänioikeutettuja oli viime vaaleissa 506, kun esimerkiksi alueella 002 Keskusta äänioikeutettuja oli 5930. Suurimman alueen (001 Keski-Lahti) suurta äänioikeutettujen määrää selittää se, että alueeseen kuuluu ns. erityisryhmät (vailla vakinaista asuntoa olevat sekä hoito- ym. laitoksissa asuvat kuntalaiset sekä ns. poissaoleva väestö, eli ulkomailla vakinaisesti asuvat Suomen kansalaiset). Keski-Lahden äänestysalueella asuu vaalipäivänä vajaa 4000 äänioikeutettua. Äänestysalueilla asuvien äänioikeutettujen määrä vaihtelee siis käytännössä 506:n ja 5930:n välillä.

Äänestysalueita ehdotetaan yhdistettäväksi siten, että äänioikeutettujen määrät olisivat tasaisemmat koko kaupungissa. Minkään yksittäisen äänestysalueen äänestäjämäärät eivät nouse niin suuriksi, että yhdistämisestä aiheutuisi ruuhkia äänestyspaikoille. Tällä hetkellä pienemmillä äänestysalueilla tilanne on ollut pikemminkin päinvastainen, sillä useilla äänestyspaikoilla on ollut hyvin hiljaista vaalipäivän äänestysajan viimeisinä tunteina. Ennakkoäänestys on äänestysmuotona kasvattanut suosiotaan vuodesta toiseen, joten yhä vähemmän äänestäjiä käyttää äänioikeuttaan vaalipäivänä myös Lahdessa (Lähde: Tilastokeskus).

Nastolan äänestysalueet tulevat yhdistämisten myötä maantieteellisesti laajoiksi. Alueiden koot eivät kuitenkaan tule vaikuttamaan paljoakaan äänestysmatkoihin, sillä nykyiset äänestyspaikat ovat hyvin lähekkäin toisiaan. Äänestyspaikat tulevat myös jatkossa pysymään samoina, sillä varteenotettavia muita äänestyspaikkoja yhdistettävillä alueilla ei juurikaan ole. Erstan (026) ja Villähteen (029) äänestyspaikkojen nykyinen etäisyys toisistaan on 3,6 kilometriä. Vastaavasti Kirkonkylän (027) ja Nastonharjun (031) äänestyspaikkojen etäisyys on 2,3 kilometriä ja Uusikylän (028) ja Rakokiven (030) äänestyspaikkojen etäisyys on 2,9 kilometriä.

Mukkulan (007) ja Kilpiäisen (008) äänestyspaikat ovat samassa rakennuksessa, joten niiden yhdistäminen ei aiheuta lainkaan äänestysmatkan pidentymistä. Muiden yhdistettäväksi ehdotettujen alueiden äänestyspaikat ovat eninään 2 kilometrin päässä toisistaan.

Kunnaksen (013) ja Pyhäntaan (025) äänestyspaikkojen välimatka on edellä mainittuja pidempi, mutta Pyhäntaan äänestyspaikkana toiminut Ahtialan koulun Kivijärven toimipiste lakkautetaan vuoden 2024 aikana. Tämän jälkeen alueella ei ole äänestyspaikaksi sopivaa tilaa. Pyhäntakaa ei ole sen pienestä äänioikeutettujen määrästä johtuen tarkoituksenmukaista pitää omana äänestysalueenaan.

Jokaisella äänestysalueella toimii vaalipäivänä vaalilautakunta, jossa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme. Alueiden yhdistäminen ei edellytä henkilöstöresurssien lisäämistä nykyisestään millekään muodostuvalle uudelle äänestysalueelle, sillä vaalilautakunnan koot pysyvät samoina. Sen sijaan äänestysalueiden määrän vähentämisellä voidaan vaikuttaa vaalien järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin osana talouden tasapainottamisen toimia. Saavutettavien säästöjen lisäksi

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 13

äänestysalueiden yhdistämisellä saadaan tehostettua vaalien organisointia.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kv: kunnallisvalitus

Kh: kv

Kv: ote keskusvaalilautakunta, rakennusvalvonta, kirjaamo@dvv.fi

Liitteet

- 1 Liite 1 Äänestysaluejaon muutosehdotus
- 2 Liite 2 äänestysaluejakomuutosehdotus
kartta

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 13

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 13.05.2024

§ 189

Muutoksia vuoden 2024 europarlamenttivaalien vaalilautakunnissa ja vaalitoimikunnissa
2866/00.00.00.00/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Keskusvaalilautakunnan sihteerit Sini Sulka, p. 044 482 6810

Hallintosihteerit Eija Mäkinen, p. 044 483 1982

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää

1) myöntää Hannu Tupaselalle eron 11. vaalitoimikunnan varajäsenen tehtävästä ja valita hänen tilalleen Eva Sirenin,

2) myöntää Ilana Johanssonille eron 9. äänestysalueen (Kivimaa: Kivimaan monitoimitalo Aarre) vaalilautakunnan puheenjohtajan tehtävästä ja valita hänen tilalleen Lasse Järvisen,

3) myöntää Ulla Päivelinille eron 13. äänestysalueen (Kunnas: Alasenjärven koulu, Kunnaksen toimipiste) vaalilautakunnan jäsenen tehtävästä ja valita hänen tilalleen Niko Niemen,

4) myöntää Lasse Järviselle eron 17. äänestysalueen (Hennala:

Länsiharjun koulu) vaalilautakunnan jäsenen tehtävästä ja valita hänen tilalleen Milla Åmanin,

5) myöntää Riitta Sillanmäelle eron 25. äänestysalueen (Pyhäntaka: Ahtialan koulu, Kivijärven toimipiste) vaalilautakunnan jäsenen tehtävästä ja valita hänen tilalleen vaalilautakunnan varajäsenen Marjo Jokisen,

6) nimetä Kerttu Valkosen 25. äänestysalueen (Pyhäntaka: Ahtialan koulu, Kivijärven toimipiste) varajäsenen tehtävään.

Perusteluosa

Kaupunginhallitus on 15.4.2024 § 147 asettanut vaalilautakunnat ja vaalitoimikunnat vuoden 2024 europarlamenttivaaleja varten. Lautakuntien ja toimikuntien kokoonpanot eivät tuolloin olleet lopullisia, joten kaupunginhallitus täydentää lautakuntien ja toimikuntien kokoonpanoa.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Kirje valituille ja ko. vaalilautakuntien puheenjohtajille, ote keskusvaalilautakunta, Paula Ikonen

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 13

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 13.05.2024

§ 190

Lahden keskustavisio 2040 KV

2166/10.02.01.01/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Hankepäällikkö Riitta Niskanen p. 050 559 4200

Kaupunginarkkitehti Johanna Palomäki p. 050 387 8715

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy Keskustavisio 2040 -ehdotuksen.”

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 24.04.2024

§ 40

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunkikehitysjohdaja Alho Olli

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää hyväksyä Keskustavisio 2040 -ehdotuksen ja lähettää sen kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Lisäksi kaupunkiympäristölautakunta esittää, että kaupunginhallitus

tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy Keskustavisio 2040 -ehdotuksen.”

Perusteluosa

Lahden keskusta on kaupungin ja maakunnan sydän ja luo pohjan koko alueen elinvoimalle, vetovoimalle ja houkuttelevuudelle. On myös tärkeää, että Lahti pysyy mukana muuttuvassa maailmassa ja pärjää kaupunkien välisessä kiristyvässä kilpailussa niin asukkaista, yrityksistä kuin investoinneistakin. Tämän vuoksi tarvitsemme rohkeaa, ennakkoluulotonta ja pitkälle tulevaisuuteen katsovaa keskustavisiota, joka koetaan yhteiseksi.

Keväällä 2023 käynnistyneessä Keskustavisio 2040 –työssä oli tavoitteena laatia yhdessä kaikkien kaupunkilaisten ja sidosryhmien kanssa kunnianhimoinen ja yhteisesti hyväksytty tavoitekuva Lahden keskustasta. Visiotyössä panostettiin erityisesti osallisuuteen ja vuorovaikutukseen, jotta lahtelaiset kokisivat vision omakseen. Vahvistukseksi tähän saatiin kilpailutuksen kautta Uusi kaupunki -kollektiivin laaja-alainen tiimi.

Visioprosessi ja osallisuus

Visioprosessi käynnistyi kesän 2023 alussa kaupunginhallituksen ja kaupunkiympäristölautakunnan yhteisellä Katse tulevaisuuteen –seminaarilla, jossa futuristi Elina Hiltunen ja kaupunkitutkija Timo Aro johdattelivat päättäjät suuntaamaan katseen kohti vuotta 2040. Timo Aro totesi, että Lahden keskustalla on erittäin hyvä potentiaali elinvoiman vahvistumiseen. Elina Hiltunen puolestaan muistutti, että tulevaisuutta ei voi kukaan ennustaa, siksi on otettava mielikuvitus avuksi. Tulevaisuus on yhtä kuin faktat + mielikuvitus.

Varsinainen osallistamisprosessi alkoi elokuussa avoimella Kick off – keskustelutilaisuudella, Samalla käynnistettiin yrittäjäkyselyt ja Vinkkaa visionääri -kampanja. Asukkaille ja sidosryhmille, kuten yrittäjille ja kiinteistönomistajille, järjestettiin erilliset työpajat. Asukkaat ja sidosryhmät pääsivät ideoimaan visiota kahdessa laajassa työpajasessiossa, ensin syyskuussa ja sitten marraskuussa. Lisäksi järjestettiin erilliset kyselyt keskustan nuorisotiloissa, lapsitubettajat haastattelivat lapsia sekä nettisivuilla oli mahdollisuus ideoida ja äänestää ideoita verkkokyselyn kautta.

Päättäjät ideoivat visiota lokakuussa valtuustoseminaarin työpajassa. Visioluonnosta ja sen ideoita käytiin läpi kaupunginhallituksen ja kaupunkiympäristölautakunnan iltakoulussa joulukuussa sekä valtuuston iltakoulussa maaliskuussa. Kaupungin päättäjät kutsuttiin myös kaikkiin asukas- ja sidosryhmätilaisuuksiin.

Keskustavision sisältö perustuu täysin vuorovaikutusprosessin kautta saatuihin ideoihin. Keskustavisiota on ideoitu yli kymmenessä tilaisuudessa. Osallistujia on ollut 50–100 henkilöä jokaisessa tilaisuudessa. Vuorovaikutteisen prosessin tuloksena onkin saatu 1000 ideaa. Jokaisen tilaisuuden jälkeen ideoita on yhdistelty teemoiksi tai kehitettäväksi kokonaisuuksiksi. Nämä kokonaisuudet ovat taas toimineet seuraavan työpajan tai kyselyn pohjana. Valmistuvan vision kirjauksista on helppo tunnistaa lahtelaisten keskeisimmät toiveet keskustan kehittämiseksi. Visioprosessissa hyödynnettyä vuorovaikutuksen tapaa on tavoitteena jatkaa myös tulevissa keskustan kehittämisen työvaiheissa.

Keskustavision 2040

Lahden keskustavision 2040 kertoo kokonaisvaltaisesti mutta yleispiirteisesti, millaiseksi Lahden keskustan halutaan kehittyvän

seuraavina vuosikymmeninä. Se luo näkymän Lahden keskustan tulevaisuuden kannalta keskeisiin tavoitteisiin, suuntauksiin ja teemoihin. Visio tarkentaa kaupungin strategiaa ja yleiskaavaa keskustan osalta ja luo kehykset tuleville yksityiskohtaisemmille toimenpiteille, hankkeille ja suunnitelmille.

Lahden Keskustavision 2040 visiotarinaksi muotoutui vuorovaikutuksen tuloksena seuraava:

- Keskustan syke lähtee ihmisistä itsestään: Lahden keskustaa haluaa tulla tekemään jokainen, jota tulevaisuus kiinnostaa. Vuonna 2040 Lahdella onkin kaupunkinsa oloinen ja arvoinen keskusta.
- Keskusta saa voimaa luonnosta, ja jakaa hyvinvointia ympärilleen.
- Se tarjoaa kaiken mitä arkeen tarvitsee vaivatta vartissa, ja houkuttaa jäämään vaikka tunneiksi.
- Keskusta elää yrityksistä ja palveluista, ja elävöittää katuja ja kortteleita.
- Keskusta innostaa jokaista liikkumaan, leikkimään, osallistumaan isoihin ja pieniin tapahtumiin, keksimään itse uutta.
- Vuonna 2040 Lahden keskusta on riittävän iso kaupungiksi, sopivan pieni ihmiselle. Ytimeltään lahtelainen.

Visiotarinassa on Lahden keskustavision kantavat neljä teemaa: Kestävä, Kompakti, Kutsuva ja Kekseliäs. Teemojen kautta voidaan löytää ratkaisuja ilmastonmuutoksen ja luontokadon pysäyttämiseen (Kestävä), liiketoiminnan ja kulttuurin elinvoimaisuuden tukemiseen (Kutsuva), sujuvuuteen ja asumisen laatuun (Kompakti) sekä luovuuden ja jatkuvan uusiutumisen edistämiseen (Kekseliäs).

Jokaiselle teemalle on luotu oma tarinansa sekä määritelty neljä keskeisintä tavoitetta. Kaupungissa teemat luovat siten kehyksen jatkossa tehtäville yksityiskohtaisemmille suunnitelmille ja kaikille keskusta-alueeseen kohdentuville toimenpiteille. Toteuttamalla kaikkia neljää K:ta Lahden keskustaa voidaan kehittää tasapainoisesti, monipuolisesti ja jatkuvaa uusiutumista tukien.

Keskustavisiotyön keskeisenä tavoitteena on ollut löytää tunnusomaisesti lahtelaisia vahvuuksia ja tuoda ne osaksi keskustan kehittämistä. Vahvuuksia löytyi useita ja tähän niistä on nostettu neljä kärkeä; 1) urheilu, 2) opiskelu, 3) kauppa, paikat ja tilat, 4) asuminen, kodit, asukkaat sekä 5) taide, muotoilu, arkkitehtuuri ja kulttuuri. Lisäksi työssä on tunnistettu nykytilanteen haasteita ja niiden ymmärtäminen realistisesti on ollut perustana tulevien tarpeiden ja toiveiden hahmottamisessa.

Haasteiksi tunnistettiin mm., että keskustaa ei koeta houkuttelevaksi asiointipaikaksi ja kauppatori koetaan liian tyhjäksi ja aukeaksi paikaksi. Keskustan koetaan jäävän erilleen Vesijärven rannasta ja monista muista keskustaa ympäröivistä toiminnoista. Tunne ympäristökaupungista ei välity keskustassa ja yhteydet keskustaa ympäröiville luontoalueille ovat katkonaisia. Haasteet sisältävät mahdollisuuden muutokseen.

Vision mukaan tulevaisuuden Lahden keskusta on entistä energisempi ja elämyksellisempi. Elinvoimaisen kaupunkielämän syntymistä tukevat uudet tai vahvistetut yhteydet, ns. linkit, jotka yhdistävät ympäröivät alueet nykyistä tiiviimmin ydinkeskustaan. Näitä elämyksellisiä, viihtyisiä ja kulkemaan houkuttelevia linkkejä ovat:

- yhteys Vesijärven rantaan keskustan kaupan alueilta ja kauppatorilta

- kulttuurireitti: kirjasto-teatteri – Malva – Kisapuisto – Vesijärven puisto/Lanu-puisto
- rantareitti: Sibeliustalo – Vesijärven ranta – Urheilukeskus – Sopenkorpi
- Matkakeskus – radanvarsi – Urheilukeskus
- Matkakeskus – Paavola – Sibeliustalo

Linkeissä tärkeintä on matka ja reittien houkuttelevuus jopa ilman määränpäättä. Nähtävää ja koettavaa voi siis suunnitella linkkien varsille. Päälinkkien välille luodaan mahdollisuuksia uusille, älykkäille kulkumuodoille, mahdollisesti ilmaradallekin. Linkit rakentavat verkottunutta ja monipuolisempaa keskustaa, jossa elämä sykkii kaikkialla. Ydinkeskustan houkuttelevuutta vahvistetaan myös tukemalla keskeisten katujen identiteettiä. Identiteetti voi syntyä vain kaupungin ja kadulla toimivien yritysten ja kiinteistöjen yhteistyöllä.

Kokonaisempi kaupunkikeskusta rakentuu myös kärkihankkeiden kautta. Kärkihankkeet tukevat pitkäjänteisen muutoksen toteutumista ja tuovat muutoksen näkyville koko keskustan alueelle.

Kärkihankkeita ovat kauppatori ja keskustahotelli, valopihakorttelit, Vesijärven ranta, Ranta-Kartano ja Paasikiven aukio, Urheilukeskus ja radanvarsi, Kisapuisto, Radiomäki ja Lanupuisto sekä näihin liittyvät linkit ja identiteettikadut.

Visio on perusta konkreettiselle suunnittelulle. Visio ei siis ole vielä ”keskustasuunnitelma” eikä kaava. Visioon on kuitenkin sisällytetty esimerkkejä kärkihankkeista havainnollistamaan, mitä tavoitteiden toteuttaminen voisi tarkoittaa käytännössä. Visualisoinnit ja havainnekuvat ovat alustavia hahmotelmia siitä, miltä tulevaisuus voisi esimerkiksi näyttää.

Visiotyön jatko

Lahden keskusta muuttuu visiosta todeksi konkreettisten toimintaohjelmien kautta. Tällöin voimme myös huomioida visioprosessiin osallistuneilta saadut tuhat ideaa.

Keskustavisio 2040 –työ jatkuu monella tavalla. Neljä K:ta ovat keskustan kehittämistä ja suunnittelua linjaavia teemoja. Aina kun keskustaan suunnitellaan jotain, oli kyse sitten kaupungin tai yksityisten tahojen hankkeista, tulee ottaa huomioon kestävyys, kompaktius, kutsuvuus ja kekseliäisyys.

Kärkihankkeita ja linkkiyhteyksiä toteutetaan joustavasti vaiheittain ja toistensa kanssa limittäin. Kaikkia hankkeita ei tarvitse edistää yhtä aikaa, ja hankkeiden etenemiselle voivat asettaa reunaehdoja niin kaupungin resurssit kuin kulloinkin vallitseva markkinatilanne. Joustavuuteen perustuva visiokokonaisuus etenee kuitenkin jatkuvasti, eikä ole riippuvainen yksittäisten hankkeiden toteutumisen aikatauluista.

Keskustavisiassa on lisäksi esitetty toimintaohjelma- eli agendaehdotuksia jatkotyölle. Näitä ovat: elinvoimaisuuden, turvallisuuden, mahdollistamisen, lasten, yhteistilojen ja tulokkaiden agendat. Näiden kautta voidaan koota yksittäisiä toimenpiteitä ja ideoita kokonaisuuksiksi ja eri toimijoita saman tavoitteen taakse. Visio yhteensovitetaan myös muiden kaupunkia ja keskustan kehittämistä ohjaavien ohjelmien kanssa

Lahden keskustavisio 2040 on syntynyt vahvan vuorovaikutuksen kautta. Valitut teemat kärkihankkeita myöten ovat valikoituneet yhteistyössä laajan osallistujajoukon kanssa. Vuorovaikutuksen jatkuvuus on välttämätöntä myös seuraavissa vaiheissa, koska kaupunki ei pysty yksin toteuttamaan neljää K:ta, kärkihankkeita eikä agendoja. Yhteinen Lahti syntyy yhdessä tekemällä.

Lausunnot ja palautteet

Keskustavision 2040 -luonnos oli lausunnolla 25.3.–9.4.2024 välisen ajan ja lausujille järjestettiin vision esittelytilaisuus 27.3.2024 klo 8.30–9.30 Teamsissa.

Lausuntopyyntö lähetettiin seuraaville tahoille (x= saatu lausunto):

- Lahden Yrittäjät (x), Päijät-Hämeen yrittäjät (x), Lahti City ry (x)
- Kauppakamari, Nuorkauppakamari, Teollisuusliitto,
- Lahti Region, LADEC, Spatium, KOKO Lahti
- ELY-keskus (x), Päijät-Hämeen liitto (x), Kiinteistöliitto (x), Päijät-Hämeen hyvinvointialue
- Lahden museot (x), liikuntapalvelut,
- Vammais- ja vanhusneuvosto (x, x)
- Nuorisovaltuusto
- LUT-yliopisto, LAB-ammattikorkeakoulu, Salpaus, sekä LTYK, LUT-yliopiston ylioppilaskunta ja LAB-ammattikorkeakoulun opiskelijakunta KOE
- Keski-Lahden asukasyhdistys (x)
- Kumppanuuspöydät (keskusta x, itäinen x)
- Ydinkeskustan kiinteistöt, jotka voivat jakaa tietoa eteenpäin (4 vastausta, 2 kpl kiinteistöiltä, 2 kpl yrittäjiltä)

Lisäksi vastaus saatiin myös Lahden Seudun Invalideilta.

Lausunnot pyydettiin kyselylomakkeella, jossa oli mahdollisuus myös vapaaseen sanaan. Lausuntoja ja vastauksia saatiin kuusitoista. ELY-keskus ja museo toimittivat erilliset lausunnot. Muut lausunnot saatiin kyselyvastauksina.

Kysymys 1: Mikä visiossa on tärkeintä / kiinnostavinta?

Lausunnoissa ja vastauksissa korostuu positiivisena prosessin vuorovaikutteisuus ja kuinka eri tahot on otettu huomioon. Erityisesti oltiin ilahtuneita nuorten ja opiskelijoiden vahvasta osallisuudesta. Lisäksi vastauksissa pidettiin positiivisena, että visiossa näkyy luonnonläheisyys, esteettömyys ja turvallisuus. Kiinnostavina aiheina pidettiin mm. valopihojen kehittämistä ja elämyksellisyyttä. Tärkeänä nähtiin myös panostaminen mahdollistamisen kulttuuriin ja yhteistyöhön yritysten ja kiinteistöjen kanssa.

Kysymys 2: Onko visiossa jotain mitä olisi syytä korostaa nykyistä enemmän, eli jäikö jokin asia liian pienelle huomiolle?

Seuraavat teemat nousivat vastauksissa erityisesti esille:

- esteettömyys, saavutettavuus, ikääntyvien vielä korostuneempi huomiointi
- resurssit ja priorisointi
- keskusta työssäkäynnin paikkana
- ympärivuotisuus ja ympärivuorokautisuus, ilmastonmuutos torin suunnittelussa
- kestävyys myös energiatehokkuusratkaisuina
- kiinteistöjen tukeminen
- toivottiin selkeämpää kannanottoa liikkumiseen eri kulkumuotoihin, erityisesti kestävästä liikkumisesta ja kävelyn puolesta. Toisaalta taas osassa vastauksia korostettiin yksityisautoilun ja pysäköintipaikkojen merkitystä
- Paavolan alueen kehittäminen

Vastaus:

Monet esitetyistä toiveista ovat sisäänrakennettuna vision eri osiossa, esimerkiksi esteettömyys, energiatehokkuus, keskustan työpaikat, kiinteistöjen ja yrittäjien huomiointi. Vision esittämä linkkien

kehittäminen koskee nimenomaan havainnoivaa ”hitaampaa” kulkemista kohteiden välillä. Nämä kaikki ovat aiheita, jotka otetaan huomioon jatkosuunnittelussa. Paavolan alue kehittyy jo tällä hetkellä vahvasti, ja haasteeksi nähdään ennemmin keskustan länsiosan kiinnostavuuden ja yhteyksien kehittäminen. Siksi vision pääpaino on sillä suunnalla.

Toimenpiteet:

Keskustan vahvuuksiin kirjattiin käynnissä oleva Paavolan alueen kehittäminen sekä asumisen kaavavaranto. Lisäksi Linkki-esitykseen täydennettiin laajemmin Paavolan aluetta.

Kysymys 3: Kun keskustavisiosta lähdetään laatimaan varsinaisia toimenpidesuunnitelmia, mitä prosessissa tulisi mielestäsi ottaa huomioon?

- puistomaisuus, levähdyspaikat, piipahtamismahdollisuudet esteettömyys, ympärivuotisuus,
- asukasmäärän kasvattamisen tärkeys koko keskustan elinvoimalle ja yritys kentälle
- tavoitteiden yksinkertaistaminen ja mittarointi
- resurssien pitkäjänteinen suunnittelu, selkeä etenevä prosessi, päätöksissä pysyminen
- kaikkien osapuolten huomiointi

Vastaus:

Nämä toiveet huomioidaan jatkosuunnittelussa. Vision jatkuvuus ja päätösten loogisuus on ensiarvoisen tärkeää, jotta Lahden keskusta voi kehittyä houkuttelevana ja vetovoimaisena kohteena asua, vierailta, yrittää ja investoida.

Kysymys 4: Kommentit keskustavision kärkihankkeisiin

Keskustahotelli nähtiin useissa lausunnoissa tarpeellisena. Kolmessa lausunnossa ehdotettiin sille alatorin sijaan jotain muuta sijaintia. Yksittäisiä huomioita sai valopihakortteleiden kehittäminen. Niiden valjastaminen talvikäyttöön nähtiin hyvänä ideana, toisaalta epäiltiin niiden soveltumista avoimeksi tilaksi. Kärkitoimenpiteenä nähtiin myös asukasmäärän kasvattamista ja esimerkiksi Paavolan alueen kehittämistä. Kärkihankkeisiin toivottiin tilaa ja mahdollisuuksia myös pk-yrityksille.

Vastaus:

Visio perustuu visiotyöpajoissa saatuihin ideoihin eikä visiota voi pitää suunnittelupäätöksenä. Niin keskustahotellin kuin valopihojen toteutettavuus ja ratkaisut tutkitaan seuraavassa vaiheessa.

Paavolan alue kehittyy jo nyt, ja keskustassa on kaavallisesti mahdollistettu asukasmäärän kasvu useilla tuhansilla asukkailla, joten visiossa ei nähty tarpeelliseksi nostaa tätä aihetta kärkihankkeeksi.

Toimenpiteet:

Visioon lisättiin toteamus, että kärkihankkeiden rinnalla kehitetään jo suunniteltuja alueita kuten esim. Paavolaa. Kärkihankkeet ohjaavat kehitystä sinne, missä sitä erityisesti kaivataan

Kysymys 5: Kommentit keskustavision reitteihin ja linkkeihin

Lausunnoissa otettiin kantaa reittien tarkempaan sijaintiin esim. katuverkolla tai niiden laatutasoon kuten esteettömyyteen. Linkkien kohdesuuntana nähtiin enemmän Vesijärven satama kuin keskusta ja toivottiin korostettavan ydinkeskustan sisäisiä reittejä sekä reittejä keskustaan. Tärkeimmäksi kehitettäväksi yhteydeksi nimettiin mm. matkakeskus – tori, josta yhteys Paavolan uudistuvaan market- ja asuntoalueeseen ja siitä Niemen kampusalueelle ja toisaalta torilta

Ranta-Kartanon ja rannan suuntaan. Lausunnoilla pohdittiin myös, miten julkinen liikenne saataisiin järjestettyä linkkien mukaisesti ja niitä yhdistäen. Keskeisten linkkien opastaminen ja hahmottaminen matkailijoille on myös tärkeää.

Vastaus:

Linkit merkitsevät yhteystarvetta, ei vielä konkreettista kehitettävää katu-yhteyttä. Saadut ehdotukset on mahdollista huomioida seuraavassa vaiheessa, kun linkkien tarkempi sijainti ja sisältö suunnitellaan jatkotyössä. Samassa yhteydessä tutkitaan myös uudenlaiset kulkumuotomahdollisuudet.

Kysymys 6: Kommentit keskustavision identiteettikatuihin

Lausunnoissa esitettiin täydennysehdotuksia identiteettikatuihin mm. Rauhankatu ja Vesijärvenkatu sekä Paavolan alueen kadut. Rautatiekatua on totuttu kutsumaan ”taideakselina” tai taide- ja putiikkikatuna ja muutama lausuja pohti tarvetta, onko tarvetta muuttaa sitä muotoilun kaduksi. Lisäksi ehdotettiin runsaasti ideoita identiteettikatujen sisällöksi ja erityisesti esteettömyys, turvallisuus ja saavutettavuus tulee huomioida niiden suunnittelussa. Identiteettikatujen vahvistamisessa painotettiin erityisesti vuoropuhelua kaduilla jo toimivien yritysten kanssa. Myös yrityksiltä itseltään nousevat kehittämis- ja kokeiluehdotukset pitäisi saada notkeasti toteutukseen. Korttelivyöhykkeet ovat myös tärkeitä, erityisesti Aleksanterinkadun ja Hämeenkadun välisellä alueella ja toivottiinkin kaupungin ja kiinteistönomistajien yhteisen keskustakorttelivyöhykän perustamista.

Vastaus:

Identiteettikatujen ehdotus on vasta alustava, eikä niiden määrää ole lyöty lukkoon. Jatkotyössä tarkennetaan ensin yrittäjien, kiinteistöjen ja asukkaiden yhteisessä suunnitteluprosessissa kehitettävät kadut ja alueet. Yrityksiltä tulevat ehdotukset ovat tervetulleita ja kaupunki on valmis edistämään niitä resurssien puitteissa. Ehdotus korttelityöryhmien perustamisesta on myös kannatettava.

Toimenpiteet:

Rautatienkatu korjattiin visioon taiteen ja muotoilun kaduksi.

Kysymys 7: Vapaa sana

Ohessa muutamia otteita saaduista vastauksista:

- Vammaisneuvosto haluaa toimia asiantuntijana ja yhteistyökumppanina suunnitteluvaiheessa.
- Keskustan kehityksen suhteen ollaan kriittisellä polulla.
- Mitä kaupunki voisi tehdä, jotta kynnyksien käyttöön madaltuisi
- Keskustan elinkeinotoimijat ja keskustaan investoijat avainasemassa
- Panostusta lisää valaistuksiin ja siisteyteen.
- Uskaltaisimme olla aidosti erilaisia ja rakentaa jotain autenttista ja aidosti lahtelaista kaupunkikeskustaa, joka erottuisi muista kaupunkikeskustoista ja jota myös paikallisten lisäksi matkailijat haluaisivat tulla kokemaan ja näkemään
- Tästä työstä on hyvä lähteä sitä kaikkea rakentamaan. Hyvä alku.
- Budjetoinnissa ja toteutuksessa olisi hyvä ottaa huomioon, miten kaupunki voisi tukea yrittäjiä ja taloyhtiöitä sekä miten päästään hyvään yhteistyöhön eri tahojen kanssa.
- Lahti on mahtava kaupunki, minkä asukkaat on ensin saatava rakastamaan omaa kaupunkiaan. Hyvät perusasiat kuntoon ensin.

- Keskusta elävöityy parhaiten yrityselämän kautta, se luo pohjan uusille asukkaille ja turisteille.
- Keskustavisio 2040 on ollut loistava mahdollisuus. Mukaan ovat päässeet myös itse kaupunkilaiset. Nuorten mukana olo on mielenkiintoinen ja osallistuminen on tuonut lisää uskottavuutta ja lisäarvoa koko hankkeen onnistumiselle tulevaisuudessa.
- Mielenkiintoinen ja rohkea, mutta kuitenkin realistinen tulevaisuussuunnitelma.

Palaute oli pääosin myönteistä. Prosessi on nähty onnistuneena ja riittävän vuorovaikutteisena. Lausuntoihin on kirjattu myös runsaasti toiveita ja ideoita. Nämä otetaan huomioon seuraavissa vaiheissa ja toimenpideohjelmia laadittaessa.

ELY-keskuksen lausunnossa todetaan vision teemat sekä niiden alle kirjatut alateemat hyvinä ja kannatettavina. Visiotyössä on hyvin tunnistettu Lahden paikallisia ominaispiirteitä, joka tulevat esiin kärkihankkeiden kuvauksissa. ELY-keskus näkee visiotyön laajan ja avoimen vuorovaikutuksen esimerkillisenä. ELY-keskus seuraa mielenkiinnolla työn etenemistä ja ottaa kantaa toimenpiteiden toteutettavuuteen ja realismiin roolinsa mukaisesti jatkosuunnittelun edetessä.

Museon lausunnossa tuodaan esille Lahden keskustan kulttuurihistoria ja arkkitehtuuri ja niiden vaaliminen. Lausunnossa todetaan, että Lahden keskustan monipuolinen, kerroksellinen ja arvokas nykyinen rakennuskanta ja sen hyödyntäminen jää visiossa vähälle huomiolle. Lahdessa on hyvin laadukasta ja monipuolista arkkitehtuuria. Visiossa kestävä -teemaan nostettujen energiatehokkaan uudisrakentamisen ja kiertotalouden ei pitäisi olla ensisijaisia keinoja kaupungin keskustavisiossa rakennetun ympäristön osalta. Rakennusten

säilyttäminen on rakennusperinnön vaalimisen ohella siis myös ilmastoteko, tämä tekisi Lahdesta aidosti edelläkävijän.

Museo näkee torin kehittämisen tärkeänä kaupungin keskustan elävyyden kannalta, mutta tulee muistaa, että tori on osa arvokasta, valtakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä. Alatori puistoineen kuuluu myös olennaisena osana valtakunnallisesti merkittävään ympäristöön. Suunniteltu hotellihanke muuttaisi alueen luonteen peruuttamattomasti.

Torin havainnekuivissa esitetty istutusten lisääminen torille "vahvistamaan" Mariankadun seremonia-akselia ei museon mielestä sovi arvokkaan ympäristön luonteeseen. Harjulta harjulle kulkeva katu, matalimmassa kohdassa kauppatori on ainutlaatuinen. Kauppatorin luonnetta ja ilmettä voi kohottaa, mutta sen ominaispiirteiden ehdoilla. Mikäli akselin vahvistaminen toriympäristössä koetaan tarpeelliseksi, voi toisenlaisia ratkaisuja tarkastella toimenpiteitä suunniteltaessa.

Visio on tunnistanut viisi katua, joiden identiteettiä vahvistetaan. Näiden lisäksi Vesijärvenkatu on Aleksanterinkadun ohella Lahden pääkatu, jonka kehittäminen on tärkeää keskustan tulevaisuuden kannalta.

Visiossa tulee todeta pyrkimys laadukkaaseen ja aikaa kestäväan taiteeseen Lahden julkisen taiteen periaateohjelman linjausten mukaisesti. Museo näkee myös, että Rautatienkadun Taideakselin muuttaminen muotoilun kaduksi ei ole siten suositeltavaa aiemman brändäyksen vuoksi.

Erityisesti kaupungin vetovoimaiset kulttuurikohteet jäävät visiossa vähälle huomiolle. Kaupungissa on valtakunnallisesti merkittäviä museokohteita, teatteri ja orkesteri, jotka olisi hyvä huomioida myös tulevaisuuden keskustavisiiossa.

Museon asiantuntemus on käytettävissä toimenpidesuunnitelmien laatimisessa.

Vastaus:

Visiossa on tunnistettu arkkitehtuuri yhtenä Lahden vahvuutena. Lahdessa on kuitenkin tuore arkkitehtuuripoliittinen ohjelma, joka ottaa keskustavisiota tarkemmin kantaa arkkitehtuuriin, rakennettuun ympäristöön ja etenkin rakennetun ympäristön arvoihin. Apolissa todetaan, että kaikessa keskustan rakentamisessa otetaan huomioon kulttuuriarvot. Lahdessa on tunnistettu huomattava määrä vaalittavia rakennuksia ja aluekokonaisuuksia, joiden arvot ohjaavat keskustan tulevia suunnitelmia ja kaavoitusta.

Kaikessa keskustan rakentamisessa on lähtökohtana olemassa olevan ympäristön ominaispiirteiden ja arvojen vaaliminen perustuen selvityksiin rakennetun ympäristön paikallisista, maakunnallisista ja valtakunnallisista arvoista. Vuoropuhelu keskustahankkeista museon asiantuntijoiden kanssa on tiivistä ja siihen on toimivat rakenteet. Tästä syystä keskustavisiassa on painotettu muita näkökulmia.

Keskustavisiio 2040 perustuu työpajoissa saatuihin ideoihin eikä se ole vielä suunnitelma. Kaikki esitetyt kehittämiskohteet vaativat suunnitteluprosessinsa, jossa tutkitaan vaihtoehdot, arvioidaan hankkeiden vaikutukset ja toteutettavuus laajassa vuorovaikutusprosessissa.

Tavoitteena on kasvattaa Lahden majoituskapasiteettia ja Alatori on yksi asemakaavoituksen kautta tutkittava vaihtoehto.

Toimenpiteet:

Lisätään kulttuuriympäristö ja -perintö Lahden vahvuuksiin. Lisäksi visiossa on korostettu, että kiertotalousteemaan kuuluu olennaisesti purkamisen välttäminen ja olevan rakennuskannan hyödyntäminen entistä tehokkaammin.

Identiteettikatujen merkitystä ja tavoitetta avataan tarkemmin. Mikä tahansa katu voi olla kehittämisen kohteena. Rautatienkatu on korjattu visioon taiteen ja muotoilun katuna.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: ote pöytäkirjasta ja liite Kooste Lahden keskustavision lausunnoista lausunnon antajille sähköpostitse:

██████████ (Lahden seudun invalidit ry)

██████████ (Asunto Oy Vesijärvenkatu 34)

██████████ (Lahden kaupungin vanhusneuvosto)

██████████ (Lahden kaupungin vammaisneuvosto)

██████████ (Gigadry Oy (Aleksanterinkatu 17))

██████████ (Lahden Yrittäjät)

██████████ (lahtelainen veronmaksaja)

██████████ (Lahti City ry)

██████████ (bm Kauneuspalvelut Ay)

██████████ (Kiinteistöliitto Päijät-Häme ry)

██████████ (Päijät-Hämeen Yrittäjät)

██████████ (Päijät-Hämeen liitto)

██████████ (Keski-Lahden asukasyhdistys ry.)

██████████ (Keskusta-alueen kumppanuuspöytä)

kirjaamo.hame@ely-keskus.fi (ELY-keskus)

██████████ (Lahden Museot)

██████████ (Itäinen kumppanuuspöytä)

Liitteet

- 3 Lahden keskustavision 2040
- 4 Lahden keskustavision 2040, Yrittäjäkyselyn tulokset
- 5 Lahden keskustavision 2040, Vinkkaa visionääri-kampanja
- 6 Lahden keskustavision 2040, Sidosryhmätyöpajan tulokset
- 7 Lahden keskustavision 2040, Verkkovuorovaikutuksen tulokset
- 8 Lahden keskustavision 2040, UrbanistAI
- 9 Lahden keskustavision 2040, Valtuustoseminaari 20.10.2023
- 1 Lahden keskustavision 2040, Vision tavoitteet, iltakoulu
0 14.12.2023
- 1 Lahden keskustavision 2040, Iltakoulun toimenpideideat
1 14.12.2023
- 1 Kooste Lahden keskustavision lausunnoista
2

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 13

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 13.05.2024

§ 191

Nastolan virastotalokiinteistö Oy:n asettaminen selvitystilaan

1494/00.00.01.10/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Konserniohjauksen asiantuntija, Sanna Haarala, 044 4826 426

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Samalla kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä Nastolan virastotalokiinteistö Oy:n asettamisen vapaaehtoiseen selvitystilaan. Selvitysmieheksi valitaan Sanna Haarala. Samalla kaupunginhallitus päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Lahden kaupunki omistaa Nastolan Virastotalokiinteistö Oy:n osakekannasta 100 %. Yhtiö omistaa toimitilakiinteistön (kiinteistötunnus 532-406-0092-0000-U), jossa tontin pinta-ala 0,1717 ha. Tontilla sijaitsee rakennus (rakennusvuosi 1989) tilavuudeltaan 5.900 m³ ja kerrosala 1.550 m². Kiinteistön kaikki tilat ovat tyhjiä, eikä kiinteistöstä saada tuloja. Kiinteistön ylläpitokulut pidetään minimissään. Tilinpäätös kaudelta 1.1 - 31.12.2023 on 31.363,45 € tappiollinen.

Yhtiön hallitus on esittänyt varsinaiselle yhtiökokoukselle 2024 yhtiökokoukselle rakennuksen purkua ja yhtiön asettamista selvitystilaan. Kiinteistöllä tai rakennuksella ei arvioida olevan kysyntää markkinoilla. Yhtiön tasearvo Lahden kaupungin kirjanpidossa on 0,2 miljoonaa euroa.

Päätös mahdollistaa toiminnan lakkauttamisen selvitystilan kautta. Yhtiön toiminnan lakkauttamisesta ei ole odotettavissa merkittäviä tuottoja tai kuluvähennyksiä kaupungin omassa tuloslaskelmassa.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: Nastolan virastotalokiinteistö Oy, Sanna Haarala

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 13

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 13.05.2024

§ 192

Talouden ja toiminnan seurantaraportti 1.1. - 31.3.2024 KV

1190/02.00.01.00/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Talousjohtaja Tiina Mörsky p. 050 383 6502

Controller Minna Vilen p. 044 790 9329

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee Lahden kaupungin talouden ja toiminnan seurantaraportin 1.1.-31.3.2024 tiedokseen.

Samalla kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee Lahden kaupungin talouden ja toiminnan seurantaraportin 1.1.-31.3.2024 tiedokseen.”

Perusteluosa

Konsernipalvelut on valmistellut talouden ja toiminnan seurantaraportin 1.1.-31.3.2024. Neljännesvuosittain raporttiin liitetään myös Lahti-konsernin välitilinpäätös ja tytäryhteisöjen osavuositarkastukset.

Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedokseen ja lähettää sen edelleen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 13

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: Kv

Kv: -

Liitteet

- 1 Talouden ja toiminnan seurantaraportti tammi-maaliskuu
- 3 2024

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 13

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 13.05.2024

§ 193

Konsernihallinnon palvelualueen seurantaraportti 1.1.-31.3.2024

1190/02.00.01.00/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Konsernipalvelujohtaja Sari Alm, p. 050 398 5162

Controller Maija Laine, p. 044 716 1433

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi konsernihallinnon palvelualueen seurantaraportin 1.1.-31.3.2024.

Perusteluosa

Kaupunginhallitus on hyväksynyt 4.12.2023 § 406 vuoden 2024 talousarvion toimeenpano-ohjeet. Ohjeissa edellytetään, että kaupunginhallitukselle annetaan vähintään neljännesvuosittain selvitys alaistensa yksiköiden määrärahojen käytöstä, Lahden 30 kk:n uudistumis- ja muutosohjelman toteumasta sekä tavoitteiden toteutumisesta.

Konsernihallinnon palvelualueen seurantaraportti 1.1.-31.3.2024 on esitetty liitteenä.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Liitteet

- 1 Konsernihallinnon palvelualueen seurantaraportti tammi-maaliskuu
- 4 2024

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 13

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 13.05.2024

§ 194

Uuden talouden tasapaino-ohjelman ohjausryhmän raportti näkemyksestään kaupungin talouden tasapainottamiseksi KV

1789/02.00.00.00/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Hallintojohtaja Anu Valtavaara, p. 044 7161 416

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedokseen ohjausryhmän raportin näkemyksestään talouden tasapainottamiseksi.

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee tiedokseen ohjausryhmän raportin näkemyksestään talouden tasapainottamiseksi.”

Perusteluosa

Kaupunginhallitus päätti 15.4.2024 § 150 käynnistää uuden talouden tasapaino-ohjelman valmistelun. Kaupunginhallitus päätti samalla perustaa parlamentaarisen ohjausryhmän, johon se nimesi jäsenet ja varajäsenet.

Kaupunginhallituksen päätöksen mukaan ohjausryhmän tehtävänä on tukea virkavalmistelua ja antaa poliittista ohjausta talouden tasapaino-ohjelman laatimiseksi. Ohjausryhmä raportoi kaupunginhallitukselle

näkemyksensä talouden tasapainottamiseksi. Työn pohjalta kaupunginhallitukselle tuodaan esitys uudeksi talouden tasapaino-ohjelmaksi. Kaupunginhallitus tekee ohjelmasta ehdotuksen ja kaupunginvaltuusto päättää siitä. Tämän jälkeen kaupunginhallitus, jaostot ja lautakunnat päättävät alaistensa yksiköiden tavoitteiden mukaisista tarkemmista toimenpiteistä. Ohjausryhmän toimikausi päättyy kun kaupunginvaltuusto on päättänyt talouden tasapaino-ohjelmasta ja toimielimet toimenpiteistä. Toimikausi päättyy viimeistään kaupunginhallituksen toimikauden päättyessä.

Ohjausryhmä on kokoontunut kokouksiin 18.4., 22.4., 24.4., 26.4. ja 29.4.2024. Ohjausryhmä on perehtynyt voimassa olevaan parlamentaarisen työryhmän valmistelemaan Lahden kaupungin toiminnan ja talouden tasapaino-ohjelmaan 2024–2027 (hyväksytty KH 6.11.2023 § 376) sekä virkavalmistelutyöryhmän tuottamiin ajantasaisin tietoihin talouden tilannekuvasta, rakenteellisesta alijäämästä sekä tulojen kasvattamisen ja menojen leikkausten mahdollisuuksista.

Ohjausryhmä on kokouksessaan 29.4.2024 päätenyt alla olevaan näkemykseen talouden tasapainottamiseksi. Ohjausryhmän kanta on esitelty kaupunginhallitukselle kaupunginhallituksen iltakoulussa 2.5.2024.

OHJAUSRYHMÄN NÄKEMYS TALouden TASAPAINOTTAMISEKSI

Ohjausryhmä on katsonut talouden sopeuttamistarpeen olevan 50 milj. euroa. Sopeuttamistarpeen lähtökohtana on ollut Lahden kaupungin rakenteellinen alijäämä 65 milj. euroa. Sopeuttamistarpeen arvioinnissa on huomioitu 15.4.2024 vastaanotettu ennakkotieto Lahden kaupungin tekemän, valtiovarainministeriön (VM) valtionosuuspäätöstä vuodelle 2024 koskevan oikaisuvaatimuksen myönteisestä käsittelystä.

Kaupungin oikaisuvaatimus koski kesän 2023 siirtolaskelmien vaikutusta, joka arvion mukaan oli 10,9 milj. euroa, mutta ratkaisun euromäärä ei ollut vielä tiedossa. Lisäksi on huomioitu VM:n 16.4.2024 tekemä kehysriihiratkaisu, jonka arvioitiin lisäävän Lahden kaupungin valtionosuuksia noin 6 milj. euroa. Ohjausryhmän asettama 50 milj. euron sopeutustavoite ei sisällä suhdannevaihteluista aiheutuvaan alijäämää eikä TE-palvelu-uudistuksesta mahdollisesti tulevaa uutta tasapainottamisen tarvetta.

TALOUDEN TASAPAINO-OHJELMA 2024-2027

Toimintatulot 1,0 milj. euroa

Kaupunkiympäristön palvelualueen toimintatuloarviolle asetetaan pysyväksi kasvutavoitteeksi 1 milj. euroa. Tavoitteen toteutuminen edellyttää päätöksiä tonttien hintojen, pysäköintimaksujen, kaupunkisuunnittelun taksojen, yleisten alueiden taksojen, venepaikkamaksujen, joukkoliikenteen lippuhintojen sekä muiden mahdollisten lupa- ja valvontamaksujen hintojen korotuksista. Hulevesimaksun käyttöönnoton mahdollisuutta selvitetään.

Toimintamenot 18,1 milj. euroa

Toimintamenojen pysyväälle alentamiselle asetetaan 18,1 milj. euron tavoite, josta 13,1 milj. euron tavoite asetetaan palvelualueille.

- Konsernihallinnon toimintamenojen leikkauksiin kohdennetaan 4,0 milj. euron tavoite.
- Sivistyksen palvelualueen leikkauksiin kohdennetaan 6,1 milj. euron tavoite.
- Kaupunkiympäristön palvelualueen leikkauksiin kohdennetaan 3,0 milj. euron tavoite.

Työttömyydestä aiheutuvien menojen vähentämisen tavoitteena on 5 milj. euroa.

Verotulot, elinvoiman lisäys 5,0 milj. euroa

Strategian elinvoimatoimenpiteille asetetaan tavoite niin, että verotulojen kasvu yli toimintaympäristöstä tulevan kasvun lisäksi on 5 milj. euroa. Tavoitteen toteutuminen edellyttää elinkeinoelämän sijoittumispäätöksiä Lahteen.

Rahoitustulot ja -menot 15 milj. euroa

Rahoitustulojen ja -menojen nettokasvulle asetetaan 15 milj. euron kasvutavoite vuoteen 2027 mennessä. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää rahoitusmenojen alentamista (lainakannan pienentäminen jo vuonna 2024 ja korkokulujen väheneminen), konsernista saatavien osinkotuottojen kasvua ja muiden rahoitustulojen kasvua (esim. tilikorot). Tavoitteen saavuttaminen edellyttää myös investointien rahoitusratkaisujen tarkastelua. Tavoitteeksi asetetaan lisäksi vuosittainen omaisuuden myyntivoittojen toteutuminen. Myös konsernirakenteen tarkastelua tulee edelleen jatkaa.

Verotulot 10,9 milj. euroa

Kunnallisverotuloille asetetaan 10,9 milj. euron tavoite niin, että kunnallisveroa korotetaan 0,5 %-yksikköä vuonna 2027. Tavoitteen toteutuminen edellyttää kaupunginvaltuustolta veronkorotuspäätöstä marraskuussa 2026. Kunnallisveron korotuksen yksikkömäärään vaikuttaa kunnallisveroprosentin tuottoarvio, joka tulee tarkastella ennen veroprosenttipäätöksen valmistelua. Mikäli rahoitustulojen kasvu ylittää tavoitteen, niin verokorotuksen taso tarkastellaan vuoden 2026 aikana.

Talouden tasapaino-ohjelma 2024–2027

Tuloslaskelma, 1 000 €	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	YHTEENSÄ
Toimintatulot	0,0	500,0	500,0	0,0	1 000,0
Kaupunkiympäristön palvelualue		500,0	500,0		1 000,0
Toimintamenot	-1 157,5	-2 057,5	-7 000,0	-7 885,0	-18 100,0
Konsernihallinnon palvelualue	-800,0	-800,0	-1 200,0	-1 200,0	-4 000,0
Sivistyksen palvelualue	-257,5	-827,5	-2 500,0	-2 515,0	-6 100,0
Kaupunkiympäristön palvelualue	-100,0	-430,0	-1 300,0	-1 170,0	-3 000,0
Työttömyydestä aiheutuvat menot			-2 000,0	-3 000,0	-5 000,0
Verotulot, elinvoiman lisäys			3 000,0	2 000,0	5 000,0
Rahoitustulot ja -menot		10 300,0	1 260,0	3 440,0	15 000,0
Verotulot			0,0	10 900,0	10 900,0
Tilikauden tulos	1 157,5	12 857,5	11 760,0	24 225,0	50 000,0

Luvut on esitetty muutoksena edelliseen vuoteen.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: Kv

Kv: ote talouspalvelut, palvelualueet ja taseyksiköt

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 13

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 13.05.2024

§ 195

Lahden kaupungin uusi toiminnan ja talouden tasapaino-ohjelma 2024-2027 KV

1789/02.00.00.00/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Talousjohtaja Tiina Mörsky, p. 050 383 6502

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää Lahden kaupungin toiminnan ja talouden tasapaino-ohjelmaksi perusteluosassa esitetyn ja kaupunginvaltuusto päättää korvata tällä ohjelmalla vuoden 2024 talousarvion yhteydessä 27.11.2023 § 122 päätetyn toiminnan ja talouden tasapaino-ohjelman.

Samalla kaupunginvaltuusto päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.”

Käsittely

Kaupunginhallitus käsitteli tasapaino-ohjelmaan sisältyvää Lahti Energian vähemmistöosuuden myyntiä omana kokonaisuutenaan. Jäsen Mira Nieminen ilmoitti olevansa esteellinen (HL 28.1 § 5 k.) ja poistui kokouksesta tämän asiaosion käsittelyn ajaksi.

Asian käsittelyn kuluessa jäsen Erkki Nieminen teki seuraavan muutosehdotuksen: "Lahti Energiaa ei myydä." Kaupunginhallituksen Ivarapuheenjohtaja Kalle Aaltonen kannatti tehtyä muutosehdotusta. Puheenjohtaja totesi, että on tehty kannatettu esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava ehdotus, minkä johdosta tulee äänestää. Selostus hyväksyttiin. Puheenjohtaja teki seuraavan äänestys ehdotuksen nimenhuutoäänestyksenä: Ne, jotka kannattavat esittelijän pohjaehdotusta äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat jäsen Niemisen muutosehdotusta, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin. Suoritettussa äänestyksessä annettiin 5 JAA-ääntä (Kaikkonen, Rissanen, Ratia, Rantanen, Putula) ja 4 EI-ääntä (Lampinen, Nieminen Erkki, Aaltonen, Hildén). Yksi jäsen (Nieminen Mira) oli esteellisenä poissa äänestyksessä. Puheenjohtaja totesi esittelijän pohjaehdotuksen tulleen hyväksytyksi. Äänestyslista on päätöksen liitteenä (liite 1)

Jäsen Mira Nieminen palasi kokoukseen ja asian käsittelyä jatkettiin.

Jäsen Minna Lampinen teki seuraavan muutosehdotuksen: "Verojen korotus toteutetaan jo vuonna 2025 (+10,9 m€ tuloja)." Jäsen Erkki Nieminen kannatti tehtyä muutosehdotusta.

Puheenjohtaja totesi, että on tehty kannatettu esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava ehdotus, minkä johdosta tulee äänestää. Selostus hyväksyttiin. Puheenjohtaja teki seuraavan äänestys ehdotuksen nimenhuutoäänestyksenä: Ne, jotka kannattavat esittelijän pohjaehdotusta äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat jäsen Lampisen muutosehdotusta, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin. Suoritettussa äänestyksessä annettiin 7 JAA-ääntä (Kaikkonen, Aaltonen, Rissanen, Ratia, Nieminen Mira, Rantanen, Putula) ja 3 EI-ääntä (Lampinen, Nieminen Erkki, Hildén). Puheenjohtaja totesi esittelijän

pohjaehdotuksen tulleen hyväksytyksi. Äänestyslista on päätöksen liitteenä (liite 2)

Perusteluosa

Kaupunginhallitus päätti 15.4.2024 § 150 uuden talouden tasapaino-ohjelman valmistelun käynnistämisestä ja parlamentaarisen ohjausryhmän perustamisesta. Kaupunginjohtaja on nimennyt tasapaino-ohjelmaa valmistelemaan työryhmään kaupungin johtoryhmän jäsenet sekä omistajaohjauksen päällikön ja toimitilajohtajan.

Työryhmä on tuottanut parlamentaariselle ohjausryhmälle tietoa Lahden kaupungin talouden tilannekuvasta, rakenteellisesta alijäämästä sekä tulojen kasvattamisen ja menojen leikkausten mahdollisuuksista.

Parlamentaarinen ohjausryhmä on valmistellut oman näkemyksensä uudeksi talouden tasapaino-ohjelmaksi. Ohjausryhmän raportti näkemyksestään on kaupunginhallituksen käsittelyssä 13.5.2024 § 195.

Valmistelevalle työryhmälle tehtävänä oli tarkentaa muuttuneen talouden tilannekuvan vuoksi Lahden kaupungin rakenteellisen alijäämän määrä. Rakenteellinen alijäämä on aiheutunut sote-uudistuksesta, kustannusten noususta, työttömyydestä aiheutuvien menojen kasvusta sekä konsernista saatavien tuottojen alenemisestä ja on yhteensä 65 milj. euroa. Valtiovarainministeriö (VM) tiedotti 15.4.2024 muuttavansa kuntien peruspalvelujen valtionosuutta ja hyvinvointialueiden rahoitusta koskevia päätöksiä vuodelle 2024 oikaisuvaatimusten johdosta. Muutoksen tarkkaa euromääräistä vaikutusta Lahden kaupungin peruspalvelujen valtionosuuteen ei ole vielä tiedossa, mutta korjauksen määräksi arvioidaan tällä hetkellä 4 milj. euroa. Lisäksi VM tiedotti 16.4.2024 kehysriihiratkaisuna lisäävänsä kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen 277 milj. euroa vuodesta 2025 lähtien. Lisäys kasvattaa laskennallisesti Lahden kaupungin peruspalvelujen valtionosuutta noin 6 milj. euroa. VM pehmentää lisäyksellä sote-

siirtolaskelmien 2023 vuoden lopulla tehdystä päivityksestä aiheutuneita vaikutuksia. VM:n ilmoittamien muutoksien vuoksi rakenteellinen alijäämä pienenee ja on 55 milj. euroa. Rakenteellinen alijäämä täsmentyi sen jälkeen, kun ohjausryhmä oli valmistellut oman näkemyksensä talouden tasapainottamisesta.

Lahden kaupungin talouden rakenteellinen alijäämä 55 milj. euroa esitetään tasapainotettavaksi vuosina 2024-2027. Esityksessä on huomioitu parlamentaarisen ohjausryhmän näkemys toimintatulojen kasvattamisen (1 milj. euroa) sekä työttömyydestä aiheutuvien menojen vähentämisen (5 milj. euroa) ja strategian elinvoimatoimenpiteillä verotulojen kasvattamisen (5 milj. euroa) tavoitteesta.

Ohjausryhmän näkemyksestä poiketen esitetään pienempää kaupungin palveluihin kohdentuvaa 11,05 milj. euron menojen leikkausta. Tästä esitetään kohdennettavaksi 3,12 milj. euroa konsernihallinnon palvelualueelle, 5,73 milj. euroa sivistyksen palvelualueelle ja 2,20 milj. euroa kaupunkiympäristön palvelualueelle.

Ohjausryhmän näkemyksestä poiketen esitetään suurempaa rahoitustulojen ja -menojen nettovaikutuksen 24,2 milj. euron tavoitetta niin, että se muodostuu osinko- ja korkotuottojen kasvusta, korkomenojen vähentämisestä ja sijoitustoiminnan kassavirtatuotoista. Tavoite tarkoittaa lisäksi sitä, että Lahden kaupungin nettoinvestointitason enimmäismääräksi määritetään keskimäärin 70 milj. euroa/vuosi ja tulevien investointien osalta on tarkasteltava myös muita rahoitusratkaisuja kuin lainanottoa. Samalla pyritään lainakannan ja korkomenojen pienentämiseen. Jotta tavoite voi toteutua, edellyttää se merkittävää kertaluonteista tuloa, joka voidaan hajauttaa edellä mainittuihin rahoitustulojen ja -menojen nettovaikutusta pitkäaikaisesti parantaviin toimenpiteisiin. Käytännössä tämä tarkoittaa Lahti Energian omistamisessa vähintään vähemmistöosuuteen ulkopuolisen kumppanin

löytämistä (vähemmistöosuuden myynti). Mikäli tavoitteeseen ei päästä, on rahoitustulojen ja -menojen nettotavoite jaettava palvelujen leikkaamiseen ja verojen korottamiseen.

Ohjausryhmän näkemyksestä poiketen esitetään pienempää veronkorotusta. Esitys vuodelle 2026 on 8,72 milj. euron verotulojen lisäys, joka voidaan saavuttaa joko kunnallisveron tai kiinteistöverojen korotuksella tai molemmilla.

Talouden tasapaino-ohjelma 2024–2027

Tuloslaskelma, 1 000 €	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	YHTEENSÄ
Toimintatulot	0,0	500,0	500,0	0,0	1 000,0
Kaupunkiympäristön palvelualue		500,0	500,0		1 000,0
Toimintamenot	-1 157,5	-1 997,5	-7 050,0	-5 844,0	-16 049,0
Konsernihallinnon palvelualue	-800,0	-740,0	-490,0	-1 086,0	-3 116,0
Sivistyksen palvelualue	-257,5	-827,5	-3 520,0	-1 128,0	-5 733,0
Kaupunkiympäristön palvelualue	-100,0	-430,0	-1 040,0	-630,0	-2 200,0
Työttömyydestä aiheutuvat menot			-2 000,0	-3 000,0	-5 000,0
Verotulot, elinvoiman lisäys		1 000,0	2 000,0	2 000,0	5 000,0
Rahoitustulot ja -menot	3 000,0	10 420,0	4 361,0	6 450,0	24 231,0
Veronkorotus			8 720,0		8 720,0
Tilikauden tulos	4 157,5	13 917,5	22 631,0	14 294,0	55 000,0

Luvut on esitetty muutoksena edelliseen vuoteen.

Lahden kaupungin toiminnan ja talouden tasapaino-ohjelmaksi esitetään toimintatulojen tuloarvion kasvutavoitteeksi 1,0 milj. euroa, toimintamenojen vähennystavoitteeksi 16,05 milj. euroa, rahoitustulojen- ja menojen nettokasvutavoitteeksi 24,23 milj. euroa ja verotulojen kasvutavoitteeksi 13,72 milj. euroa yllä esitetyn taulukon mukaisesti.

Lahden kaupungin toiminnan ja talouden tasapaino-ohjelman euromääräisiä tavoitteita toteuttavista toimenpiteistä päättää

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 13

toimivaltainen toimielin. Taloudelliset tavoitteet kuvataan
talousarviossa ja toimenpiteet palvelualueen käyttösuunnitelmassa.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kv: kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Kh: Kv

Liitteet

- 1 liite 1_äänestyslista_KH 13.5.2024 §
- 5 195
- 1 liite 2_äänestyslista_KH 13.5.2024 §
- 6 195

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 13

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 13.05.2024

§ 196

Asemakaavan muutosehdotus A-2840, Kukkastie kaduksi, Nastola KV

1433/10.02.01.00/2022

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Suunnitteluinsinööri Riina Puusaari, puh. 044 790 9508

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaavan muutosehdotuksen A-2840, jolla muodostuu Lahden kaupungin Nastolan (35.) kaupunginosan Kukkastien katualuetta.”

Perusteluosa / aiempi käsittely

Asemakaavan muutosehdotus on ollut maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetyssä järjestyksessä julkisesti nähtävillä 4.4.-6.5.2024.

Ehdotuksesta jätettiin yksi lausunto. Lausunto on kokonaisuudessaan päätösehdotuksen liitteenä.

Kaavaehdotuksesta saatu lausunto

ELY-keskuksen lausunnossa todetaan, että ELY-keskus esitti luonnosvaiheessa kaava-alueen rajauksen tarkistamista kiinteistöjen 3:112 ja 3:419 osalta. Kaavoittajan laatimassa vastineessa on perusteltu riittävällä tavalla esitettyä rajausta eikä ELY-keskuksella ole huomauttamista kaavaehdotukseen.

Vastine lausuntoon

Ei vastattavaa.

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 20.03.2024

§ 31

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Suunnittelujohtaja Helminen Juha

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää asettaa asemakaavan muutosehdotuksen A-2840 julkisesti nähtäville.

Mikäli mahdolliset muistutukset eivät anna muuhun aihetta, lautakunta esittää, että kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaavan muutosehdotuksen A-2840, jolla muodostuu Lahden kaupungin Nastolan (35.) kaupunginosan Kukkastien katualuetta.”

Perusteluosa

Lahden kaupungin Nastolan (35.) kaupunginosan Kukkastien tiealuetta koskeva asemakaavan muutosehdotus A-2840 Kukkastie kaduksi.

Asemakaavan muutos laaditaan kaupungin aloitteesta.

Asemakaavan tavoitteena on muuttaa Kukkastien nykyiset tiealueet katualueeksi. Asemakaavan muutoksen myötä Kukkastien omistus ja ylläpito voidaan siirtää valtiolta kaupungille.

Kaavatyöllä ei ole kytköstä Lahden kaupunkistrategiaan (KV 14.3.2022 § 35).

Asemakaavan muutoksella alueelle muodostuu katualuetta Kukkastielle välille Kouvolantie-Ristolantie ja Toivonkuja-Pajulahdentie. Ristolantien ja Toivonkujan välinen osuus on jo aiemmin kaavoitettu kaduksi.

Vaikutusten arviointi

Kaavamuutoksella ei ole merkittäviä vaikutuksia. Tarkempi vaikutusten arviointi on selostettu kaavaselostuksen kohdassa 5.4.

Vuorovaikutus kaavaa valmisteltaessa

Kaavan vireille tulosta on ilmoitettu 4.3.2021 julkaistussa kaavoituskatsauksessa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on laadittu 14.2.2024 ja luonnosvaiheen kuuleminen on pidetty 22.2. – 7.3.2024.

Luonnosvaiheen kuulemisen aikana saatiin 4 kpl lausuntoja.

Luonnosvaiheen kuulemisen aikana ei saatu mielipiteitä.

Kaavaehdotukseen ei ole tehty lausuntojen perusteella muutoksia.

Luonnosvaiheen lausunnot ja mielipiteet ovat kokonaisuudessaan päätösehdotuksen liitteenä.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kv: valitusosoitus Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: sähköinen tiedoksianto Hämeen ELY –keskukselle.

Lainvoimaisuuskysely Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta.

Lainvoimaiseksi tulon jälkeen: kuulutus,
sähköisesti:

kuulutus Hämeen ELY -keskus,

kuulutus + kartta Hämeen Maanmittauslaitos,

kuulutus + kartta Päijät-Hämeen liitto,

kuulutus kaupunkiympäristön palvelualueen kaupunkisuunnittelu

Liitteet

- 17 A-2840 Kaavaehdotuskartta
- 18 A-2840 Kaavaselostus ja seurantalomake KV
- 19 A-2840 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
- 20 A-2840 Luonnosvaiheen lausunnot
- 21 A-2840 Ehdotusvaiheen lausunto KV

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 13

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 13.05.2024

§ 197

Koko Lahti Oy:n asettaminen selvitystilaan.

1196/00.00.01.10/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Konserniohjauksen päällikkö, Veli-Pekka Ignatius, 044 7161895

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää asettaa Koko Lahti Oy:n selvitystilaan

Perusteluosa

Koko Lahti Oy myi liiketoimintansa liiketoimintakaupassa Eventum Lahti Oy:lle 1.5.2024. Koko Lahti Oy:n hallitus valittiin Eventum Lahti Oy:n hallitukseksi. Eventum Lahti Oy joutuu käynnistämään muutosneuvottelut vastaanottaessaan Koko Lahti Oy:n henkilökunnan vanhoina työntekijöinä. Koko Lahti Oy omistaa edelleen selvitystilassa olevan Lahti Events Oy:n, jonka purkaminen voidaan suorittaa, kun Hämeenlinnan hallinto-oikeus on ratkaissut Lahti Events Oy:lle annetusta akordista tehdyn oikaisuvaatimuksen. Koko Lahti Oy:llä ei ole enää liiketoimintaa, henkilökuntaa eikä voimassa olevia merkittäviä sopimuksia. Selvityshenkilön tehtävänä on irtosanoa kaikki Koko Lahti Oy:n sopimukset, valvoa Lahti Events Oy:n purkumenettely ja lopuksi hakea purkua Koko Lahti Oy:lle Patentti- ja rekisterihallituksesta. Selvityshenkilöksi konserni- ja tilajaos asetti Sanna Haaralan.

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 13

Selvityshenkilö korvaa yhtiön toimitusjohtajan ja hallituksen ja vastaan työstään suoraan yhtiökokoukselle ja omistajalle. Lahden kaupungin hallintosäännön mukaan selvitystilaan asettaminen on kaupunginhallituksen tehtävä.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Eventum Lahti Oy, Provincia Oy, Lahti Events Oy, Sanna Haarala

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 13

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 13.05.2024

§ 198

Tiedoksi merkittävät asiat

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee asiat tiedoksi.

Käsittely

Käsiteltäessä sivistyslautakunnan 23.4.2024 kokouksen pöytäkirjaa, kaupunginhallituksen jäsen Kaikkonen ilmoitti olevansa esteellinen (HL 28.1 § 5 k.) ja poistui asian käsittelyn ajaksi.

Perusteluosa

Tiedoksi tuodaan seuraavat asiat:

Pöytäkirjat:

- Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta 24.4.2024
- Lahden seudun joukkoliikennelautakunta 23.4.2024
- Sivistyslautakunta 23.4.2024
- Tarkastuslautakunta 23.4.2024

- Vammaisneuvoston muistio 21.3.2024

Purkamislupahakemus:

- rakennusvalvonnan ilmoitus 3.5.2024 purkamislupahakemuksesta 398-2024-269 (2287/2024)

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 13

- kaupunginhallituksen alaisten viranhaltijoiden viranhaltijapäätökset
ajalta 26.4.-8.5.2024

Saapunut kirje:

- ”Esitys Lahti Energian myynnin selvitystyön lopettamisesta”
(seitsemän yksityishenkilön allekirjoittajama)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

ote rakennusvalvonta / Joonas Virolainen

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 13

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 13.05.2024

§ 199

Lahden kaupungin lausunto valtiovarainministeriön lausuntopyyntöön Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän jäsenkuntien oikaisuvaatimukset vuoden 2024 kunnan peruspalvelujen valtionosuuspäätöksistä

53/02.02.00.04/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Talousjohtaja Tiina Mörsky, p. 050 383 6502

Controller Katja Markkola, p. 050 383 6456

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Samalla kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa lausuntonaan valtiovarainministeriölle perusteluosassa esitetyn lausunnon.

Samalla kaupunginhallitus päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

Kaupunginhallituksen I varapuheenjohtaja Kalle Aaltonen ja kaupunginvaltuuston I varapuheenjohtaja Sonja Falk ilmoittivat esteellisyytensä (HL 28.1 § 5 k.) ja poistuivat käsittelyn ajaksi.

Perusteluosa

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän 11 jäsenkuntaa ovat kukin tehneet oikaisuvaatimuksen valtiovarainministeriön 21.12.2023

tekemästä kunnan vuoden 2024 peruspalvelujen valtionosuuspäätöksestä (VN/35660/2023). Lahden kaupunginhallitus on päättänyt edellä mainitusta oikaisuvaatimuksesta kokouksessaan 4.3.2024 § 91. Valtiovarainministeriö on kuullut kirjallisesti Päijät-Hämeen kuntia ja hyvinvointialuetta kuntien vaatimuksista ja niiden perusteista. Lahden kaupunginhallitus antoi lausuntonsa asiasta 29.4.2024 § 183.

Kuntien ja hyvinvointialueen valtiovarainministeriölle antamista lausunnoista käy ilmi, että palkkaharmonisaatiokustannuksia on aiheutunut vuoden 2022 ohella myös vuosilta 2021 ja 2020, vaikka kuntayhtymän suoriteperusteella tilinpäätökseen 2022 kirjaaman 20 miljoonan euron varauksen on kerrottu koskevan vain vuotta 2022. Kuntien ja hyvinvointialueen lausunnoissa esitetään toisistaan poikkeavia arvioita palkkaharmonisaatiosta todellisuudessa aiheutuvista kustannuksista ja niiden jakautumisesta vuosien 2020–2022 välillä.

Kuntien lausuntojen mukaan hyvinvointialue on toimittanut kunnille loppuvuodesta 2023 luonnoslaskelman, jonka mukaan takautuvia palkkaharmonisaatiokustannuksia on aiheutunut 4 994 343 euroa vuodelta 2020, 8 856 872 euroa vuodelta 2021 ja 6 818 683 euroa vuodelta 2022. Palkkaharmonisaation kustannukset on jaettu kuntakohtaisesti kunkin vuoden palvelujen käytön suhteessa. Kuntien lausunnoissa todetaan, että luonnoslaskelman oikeellisuudesta tai kuntakohtaisten laskelmien tai kohdennusten perusteista ei ole varmuutta.

Hyvinvointialueen lausunnon mukaisesti tilintarkastaja on edellyttänyt pakollisen varauksen kirjaamista vuoden 2022 tilinpäätökseen. Hyvinvointialueen lausunnossa esitetyn tarkentuneen arvion mukaan palkkaharmonisaatiokustannuksia on aiheutunut 5 053 800 euroa vuodelta 2020, 8 682 583 euroa vuodelta 2021 ja 7 922 937 euroa

vuodelta 2022. Hyvinvointialue toteaa lausunnossaan, että edellä mainittu arvio palkkaharmonisaatiokustannusten todellisesta määrästä on tarkentunut tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen ja arvio perustuu tämänhetkisiin tietoihin (6.5.2024). Hyvinvointialueen lausunnon mukaan pakollisesta varauksesta aiheutuvat kustannukset on kohdistettu vuoden 2022 tilinpäätöksessä jäsenkunnille vuoden 2022 palvelujen käytön suhteessa pois lukien ympäristöterveyskeskuksen osuus. Palkkaharmonisointi kohdistuu erikoissairaanhoidon, peruspalveluihin ja tukipalveluihin.

Kuntien ja hyvinvointialueen kuuleminen annetuista lausunnoista

Kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta annetun lain 47 §:n ja hyvinvointialueen rahoituksesta annetun lain (617/2021) 26 a §:n mukaan valtiovarainministeriö voi itse tai hakemuksen perusteella korjata kunnan tai hyvinvointialueen mainitussa laissa tarkoitetuissa päätöksissä ja päätösten perusteena olevissa tiedoissa olevan laskuvirheen. Korjaaminen ei edellytä hallintolain (434/2003) 50 ja 51 §:ssä säädettyjen virheen korjaamista koskevien edellytysten täyttymistä, mutta menettelyyn sovelletaan soveltuvin osin, mitä hallintolain 8 luvussa säädetään. Siten asianosaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen virheen korjaamista, jollei se ole tarpeetonta.

Valtiovarainministeriö varaa mahdollisuuden esittää huomiot annettuihin lausuntoihin tai ilmoittaa siitä, ettei ole lausuttavaa osoitteella viimeistään 14.5.2024 klo 10.00. Vastaamatta jättäminen ei estä asian ratkaisemista.

Lahden kaupungin lausunto:

Lahden kaupunki toteaa, että perustelut ja laskelmat, jotka ovat hyvinvointialueen vastauksen liitteenä, ovat pääosin sellaisia, joita ei ole

toimitettu kunnille. Esitetyistä laskelmista ei käy ilmi miten summat on laskettu. Ministeriölle esitetyn taulukon ja lausunnon kohdan neljä (4) perusteella kuntayhtymä on tehnyt tilinpäätösvarauksen kolmen vuoden kustannusten yhteismäärästä. Kuntayhtymän tekemä tilinpäätösvaraus aiheuttaa näin ollen sote-siirtolaskelmiin kolmen vuoden kustannuksen, vaikka sote-uudistuksen lainsäädännön ja rahoitusmallin mukaisesti laskelmiin tuli sisällyttää vain yhden vuoden kustannusta vastaava määrä.

Tämän lisäksi Päijät-Hämeen hyvinvointialue laskee kuntien palkkaharmonisaatiokustannuksiin kuuluvaksi viivästyskorjoja, joita ei tulisi laskea palkkaharmonisaatiokustannuksiin mukaan.

Palkkasaatavalle maksettava kohtuullinen korko on veronalaista pääomatuloa, mikä tarkoittaa sitä, että maksajalle se on pääomamenoa. Se ei ole asetuksen mukaista palkkamenoa, eikä tulisi olla mukana valtiovarainministeriön laskelmassa palkkakustannusten osalta.

Lisäksi hyvinvointialue kertoo lausunnossaan, että ylimääräiset palkanlaskennan kustannukset ja hyvinvointialueen HR:n kustannukset harmonisointiprojektin osalta jaetaan vuoden 2022 palvelujen käytön suhteessa kunnille. Tällaisesta menettelystä ei ole sovittu Lahden kaupungin osalta, eikä sitä näin ollen voida sisällyttää laskelmiin.

Lahden kaupunki toteaa, että Päijät-Hämeen hyvinvointialueen tekemä pakollisen varauksen kirjaus Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän vuoden 2022 tilinpäätökseen ei perustu 31.12.2022 voimassa olevaan sopimukseen. Kuntayhtymä tuo myös itse lausunnossaan kohdassa kolme (3) esille, että keskusneuvottelut ovat olleet varausta tehdessä kesken. Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymällä ei näin ollen ole ollut 31.12.2022 sitovaa sopimusta tai tuomioistuimen päätöstä palkkaharmonisaatiosta, joten Päijät-Hämeen hyvinvointialueen esittämää arviota ei tule tai ei olisi tullut huomioida Valtioneuvoston

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 13

asetuksen kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta VM/2022/272 mukaisena takautuvana palkkaharmonisaatiokustannuksena. Tähän perustuen 31.12.2022 jälkeen tehtyä sopimusta ei voida pitää Lahden kaupungin vastuuseen kuntayhtymän jäsenenä kuuluvana asiana.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote: sähköpostilla valtiovarainministeriö: kirjaamo.vm@gov.fi ja roosa.valkama@gov.fi viimeistään 14.5.2024 kello 10.00

Ote: talousjohtaja

Kaupunginhallitus

Pöytäkirja

nro 13

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 184, § 185, § 186, § 187, § 188, § 190, § 192, § 193, § 194, §

195, § 196, § 198, § 199

Lahden kaupunki

MUUTOKSENHAKUKIELTO

oikaisuvaatimus/kunnallisvalitus

Koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalain 136 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja
Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 189, § 191, § 197

nro 13

Lahden kaupunki

OIKAISUVAATIMUSOHJE, kunnallisasiat

Oikaisuvaatimusoikeus

Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta ei saa tehdä päätöksistä, jotka koskevat virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista (Laki kunnallisesta viranhaltijasta 50 §).

Oikaisuvaatimusviranomainen

Asianomainen viranomainen/toimielin (mainittu päätöksessä/otteessa)

Yhteystiedot

Lahden kaupunki / kirjaamo

Postiosoite: PL 202, 15101 Lahti

Käyntiosoite: Lahden Palvelutori, Lahti-Piste, Kauppakeskus Trio, 2. krs,
Aleksanterinkatu 18

Lahti-Pisteen aukioloaika: 8.00–18.00, **oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä oikaisuvaatimus on jätettävä kuitenkin kirjaamon (= viraston) aukioloaikana eli klo 15.00 mennessä**, jotta se katsotaan ajallaan saapuneeksi

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 13

puh. 03 814 2214

Sähköposti: kirjaamo(at)lahti.fi

Oikaisuvaatimusaika ja sen alkaminen

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun päätös on asetettu nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä ja muussa tapauksessa seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Oikaisuvaatimusaika taloudellisin ja tuotannollisin perustein tehdystä irtisanomista koskevasta päätöksestä alkaa kulua vasta irtisanomisajan päättymisestä.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteluineen sekä sen tekijä ja yhteystiedot. Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle oikaisuvaatimusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä riippumatta tavasta, jolla se toimitetaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluihminen tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 13

Omalla vastuulla oikaisuvaatimuksen voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin oikaisuvaatimus on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.